

Did Armstrong play by the rules?

Door: Jordi Rosendahl

Inleiding

In het voorjaar van 2010 startte Jeff Novitzky, eerder verantwoordelijk voor onder andere het onderzoek naar vijfvoudig Olympisch kampioene Marion Jones, een federaal onderzoek naar Armstrong en diens voormalige ploeg US Postal. Het onderzoek richtte zich voornamelijk op het bezit van doping, de handel in doping, het witwassen van geld en fraude jegens de overheid. Gedurende dit onderzoek zijn diverse oud-teamgenoten, vrienden en collega's van Armstrong onder ede gehoord. Na twintig maanden werd het onderzoek in februari 2012 gesloten en werd er afgezien van vervolging.

In juni 2012 diende het Amerikaanse dopingagentschap (USADA) een formele klacht in tegen Armstrong waarin hij werd beschuldigd van het stelselmatig gebruik van doping. Lange tijd werd aangenomen dat USADA haar aanklacht op de getuigenverklaringen uit het onderzoek van Novitzky baseerde. Tijdens de Tour de France bleek echter dat USADA met vijf oud-ploeggenoten van Armstrong een deal had gesloten. Deze deal zou inhouden dat deze renners het gebruik van doping hadden bekend, belastende verklaringen tegen Armstrong hadden afgelegd en vanaf eind september 2012 (het einde van het wielerseizoen) voor slechts zes maanden werden geschorst. Daarnaast zouden erkende dopingzondaars als Floyd Landis en Tyler Hamilton belastende verklaringen hebben afgelegd.

Armstrong vorderde daarop in kort geding een verklaring voor recht dat USADA zijn recht op een eerlijk proces had geschaad en sprak van een 'vendetta'. Zijn vordering werd afgewezen. Hierop staakte hij zijn verweer tegen de aanklacht van het USADA, hetgeen door USADA werd opgevat als een schuldbekentenis. USADA schorste Armstrong voor het leven en ontnam hem zijn zeven tourzeges.

In binnen- en buitenland worden vraagtekens geplaatst bij het onderzoek van USADA. Er is kritiek op de wijze van bewijsvergaring en er worden vraagtekens geplaatst bij de betrouwbaarheid van de belastende getuigenverklaringen. Daarnaast is een groot bezwaar tegen USADA dat zij niet alleen onderzoekt, maar ook aanklaagt en uitspraken doet. Als rechter, officier van justitie en jury tegelijk.

Armstrong is gedurende zijn carrière meer dan vijfhonderd keer getest op het gebruik van doping en nooit betrapt. Volgens de UCI (*Union Cycliste Internationale*) heeft zijn biologisch paspoort daarbij nooit aanleiding tot twijfel gegeven. Armstrong zelf stelt:

"I played by the rules" en heeft als uitgangspunt: 'niet gepakt is niet schuldig'.

Desalniettemin is Armstrong door USADA voor het leven geschorst en zijn hem zijn zeven overwinningen in de Tour de France ontnomen. Veel sport- en wielersliefhebbers krijgen door bovenstaande gang van zaken een nare smaak in de mond. Maar hoe kijken vijf vooraanstaande sportrechtadvocaten uit Amsterdam tegen de zaak aan? Zij geven hun visie op deze zaak in reactie op de volgende stelling.

De stelling

"Ondanks dat Lance Armstrong tijdens zijn carrière nooit is betrapt op het gebruik van doping, is het terecht dat hij door USADA voor het leven is geschorst en dat hem zijn zeven Tourzeges zijn ontnomen."

Harro Knijff, partner bij De Brauw Blackstone Westbroek N.V.

Het standbeeld van Lance Armstrong is recent omvergetrokken op een wijze zoals dat in totalitaire staten niet ongebruikelijk is, wanneer de grote leider waar men jaren tegenop gekeken heeft plotseling verdwenen is. Armstrong heeft zich ontwikkeld tot een levende legende. Hersteld van teelbalkanker heeft Armstrong zeven keer de Tour de France gewonnen. Als wij de USADA rapportage moeten geloven is dat alle keren gebeurd met EPO. Er wordt over gesproken of je de Tour de France achteruit fietsend zou kunnen winnen, als je maar genoeg EPO tot je neemt. Dat is natuurlijk onzin. EPO zal wel een beetje helpen, maar dan nog. Vrijwel het hele peloton stond stijf van de EPO, dus er was als het ware sprake van een gelijk speelveld. Nou keur ik het gebruik van EPO niet goed, want dat staat niet voor niks op de verboden dopinglijst, maar de wijze waarop Lance Armstrong de laatste tijd is bejegend gaat mij echt veel te ver. Het zal stellig zo zijn dat op basis van het omvangrijke USADA rapport de verwachting gewettigd is dat Lance Armstrong dingen heeft gedaan die niet mogen. Dat geldt overigens ook voor vele anderen, zelfs door personen die Armstrong

er nu bij gelapt hebben. Velen daarvan zijn of oud wielrenners of aan het einde van hun professionele carrière. Zulke durfals zijn het dus ook niet.

Zie ik het goed dan is er nog geen rechter of tuchtrechter aan te pas gekomen, die een onafhankelijk oordeel heeft moeten vellen op basis van de USADA rapportage en de wijze waarop deze rapportage tot stand is gekomen. Juristen zouden toch enige terughoudendheid moeten hebben in hun oordeel over Armstrong, zo lang het recht nog niet gesproken heeft.

Wat ik nou niet begrijp is of degenen die jarenlang geld aan het fenomeen Armstrong hebben verdiend, bijvoorbeeld sponsors, wielersportjournalisten, schrijvers van boeken en dergelijke, er echt niet van op de hoogte waren dat in het wielersport- en dopinggebruik gemaakt werd van verboden prestatie bevorderende middelen en dat ook Armstrong als zevenvoudig tourwinnaar zich aan het gebruik van die middelen schuldig heeft gemaakt. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat het woord hypocrisie met chocoladeletters moet worden geschreven. Als bliksemafleider van het feit dat wij er allemaal wel van op de hoogte waren, althans in redelijkheid van op de hoogte hadden moeten zijn dat de wielersport en doping een gelukkig huwelijk met elkaar vormen, richten wij ons nu allemaal op Armstrong: van legende tot boef. Harm Kuipers, voorheen topschaatser en nu hoogleraar sport, beweging en gezondheid aan de Universiteit Maastricht heeft in een interview in de NRC de hetze tegen Armstrong en de publieke verontwaardiging gerelativeerd. Kuipers is een dopingexpert en heeft de moeite genomen om het USADA rapport te bestuderen. Kuipers is van oordeel dat de bewijsvoering "niet erg overtuigend is". Er wordt veel gespeculeerd en gebruik maakt van aannames, veronderstellingen en interpretaties. Daar staat tegenover dat Armstrong nimmer positief is getest. Het zou zo maar kunnen zijn, dat Armstrong inderdaad verboden prestatie bevorderende middelen tot zich heeft genomen. Hij was daarmee een gelijke onder de anderen. De directie van de Tour de France heeft hem zijn tourzeges afgenomen, maar niet een andere winnaar durven aanwijzen, omdat niet vaststaat dat een eventuele andere kandidaat voor de overwinning dopingvrij was.

Ik heb er bezwaar tegen dat Lance Armstrong nu wordt afgefakkeld door publieke verontwaardiging. Als wij ons over iets boos zouden moeten maken dan is het dat de wielersport er nog steeds niet in geslaagd lijkt te zijn om doping buiten de deur te houden. Of die boosheid terecht is, is nog maar de vraag. Misschien kan wielersport niet zonder doping en geldt dat ook voor enkele andere sporten. Misschien moeten wij het debat rond Armstrong verplaatsen naar een debat over het verschijnsel van doping in deze tijd en wat wij daarmee aan willen. Gereguleerd toelaten kan ook een onderwerp van het debat zijn. Zo zijn wij immers ook begonnen met het legaliseren van genotsmiddelen die enkele jaren geleden nog

verboden waren. Ik doe hierbij geen oproep voor het gebruik van doping, maar wel een oproep voor een eerlijk en fair debat. En dan nog even over Armstrong: volgens mij kon hij echt wel heel hard fietsen met of zonder EPO.

Keje Molenaar, partner bij Brada Abeln LLP

Na lezing van delen van het USADA-rapport en de voor Armstrong vernietigende commentaren van serieuze sport- en wielersportjournalisten kan rechtekens niet langer worden getwijfeld aan het (zelfs extreme) dopinggebruik van Armstrong tijdens de zeven Tours de France. Nu dat dopinggebruik mijns inziens door de USADA overtuigend is aangetoond, acht ik zijn levenslange schorsing niet meer dan terecht evenals het ontnemen van alle tourzeges.

Ik heb altijd in de onschuld van Armstrong geloofd, romantisch als ik ben. Armstrong heeft de (wielers)sport ernstige imago schade berokkend. Naast de tuchtrechtelijke sanctie is een strafrechtelijke vervolging op zijn plaats. Ik en vele anderen voelen ons door Armstrong bedrogen. Ga je diep schamen Lance en bied daarna je excuses aan!

Frank ter Huurne, partner bij Lexence

Ik plaats een kanttekening bij de bewijsgeving. Feit is dat Armstrong gedurende zijn carrière als wielrenner meer dan 500 keer is gecontroleerd en nooit is betrapt op dopinggebruik, ook niet door de USADA. Armstrong heeft ook nooit een 'warning' gekregen voor het missen van een (out of competition) controle. Hierdoor steunt het oordeel van de USADA hoofdzakelijk op getuigenverklaringen, namelijk van wielrenners die in het verleden met Armstrong hebben gefietst. Deze wielrenners hebben een belastende verklaring afgelegd in ruil voor strafverlichting. Zij zijn namelijk zelf wel betrapt op dopinggebruik en hebben zich dus opgeworpen als een soort van kroongetuige.

Het is uiteindelijk aan de rechter (niet de USADA) om te beoordelen welke bewijskracht aan de getuigenverklaringen toekomt en of de USADA een zorgvuldig onderzoek naar de feiten heeft gedaan.

Volgens Armstrong is er sprake van een ‘vendetta’ en hebben de wielrenners uit wraak valse verklaringen gegeven. Daartegenover staat echter dat Armstrong geen gebruik heeft gemaakt van het recht van hoor en wederhoor, omdat hij naar eigen zeggen geen eerlijk proces kreeg. Ik denk dat Armstrong beter had kunnen meewerken aan het onderzoek van de USADA en openheid had moeten betrachten, indien hij echt overtuigd is van zijn onschuld, omdat hij nu de schijn heeft gewekt dat hij iets te verbergen heeft.

André Brantjes, partner bij BrantjesVeerman Advocaten

De vraag die wat mij betreft op tafel ligt is waarom noch Armstrong, noch UCI besloten hebben om appèl aan te tekenen bij het CAS (Court of Arbitration for Sport).

Van UCI is dat wel te begrijpen, omdat zij met die beslissing in feite de beslissing van USADA heeft onderschreven, zij het wel met de nodige passiviteit. UCI eist echter geen (juridische) rol op in dit monsterproces, maar doet niet meer dan stilzitten. UCI handelt dus passief en verschuilt zich achter de USADA beslissing. De beslissing van USADA krijgt daardoor “kracht van gewijsde”.

Door de passiviteit van UCI is de impact van de USADA-beslissing nog groter. Die lijkt onevenredig groot omdat dit een relatief kleine organisatie in Amerika is en de vermeende overtredingen daar niet hebben plaatsgevonden.

De gevolgen voor Armstrong zullen door de USADA beslissing niet te overzien zijn. Uiteindelijk zal op basis van die beslissing worden besloten om de Tour overwinningpremies op hem te verhalen. Dit naast het feit dat tal van sponsors besluiten om hun sponsorgeld op hem proberen terug te vorderen, en zelfs meined (“purgery”) procedures zullen plaatsvinden in de VS, met mogelijk strafrechtelijke consequenties.

De beslissing van Armstrong om geen appèl in te stelen lijkt derhalve merkwaardig temeer ook omdat er voor hem bij de CAS en uiteindelijk mogelijk zelfs de civiele rechter, diverse juridische mogelijkheden zijn om de beslissing van USADA aan de kaak te stellen.

Het kan zijn dat Armstrong hiertoe besloten heeft als “damage control”, maar de damage die hij nu lijdt, zowel materieel als immaterieel, lijkt onoverzienbaar groot. Het besluit om geen appèl in

te stellen, lijkt ook in strijd met zijn vechtlust en zijn hele wielercarrière. Hij heeft nooit een gevecht willen opgeven, waarom dit gevecht dan juist wel?

Het komt er nu uiteindelijk op neer dat een beslissing in de VS van een Amerikaanse organisatie enorme gevolgen heeft voor Armstrong en de wielersport in zijn geheel, omdat bijna elke vervolgbeslissing daaraan wordt opgehangen. Inmiddels zijn ook tal van renners en begeleiders ontslagen als gevolg van het rapport van USADA.

Ik heb deze zomer de Alpe d’Huez opgereden met een fiets bij 35 graden en ik heb er ongeveer twee uur over gedaan. Tijdens mijn klim (naar boven) zag ik in twee bochten de naam van Armstrong, naast tal van bekende wielrenners uit het verleden. Voor mij blijft Armstrong een bijzondere sportman, met of zonder doping (als ik het artikel van Harm Kuiper in het NRC goed heb gelezen moet de impact van doping ook niet worden overschat). Ik vind het dus triest dat het zo loopt met hem, maar raad hem aan waar mogelijk toch door te vechten. Pas als dat gevecht is afgerond, kan de stelling echt worden beantwoord.

Pim de Vos, partner bij De Vos & Partners

Natuurlijk verdient Lance Armstrong als vals-speler en schijnheilige oplichter een levenslange schorsing en de ontneming van zijn tourzeges. Hij heeft blijkens het vuistdikke, voor hem vernietigende, USADA rapport jarenlang gelogen en de competitie vervalst, collega’s onder druk gezet en zijn concurrenten benadeeld. Zijn verzekeraar, die hem voor een tourzege miljoenen betaalde, opgelicht en zijn sponsors belazerd. Armstrong heeft een sportieve doodzonde begaan door jarenlang het Fair-play beginsel te schenden en de Maagd Maria uit te hangen. Daar heb ik een hekel aan. Een van mijn boeken heet niet voor niets “FAIRPLAY, Ik wil niet winnen door een Schwalbe.”

Armstrong heeft er voor gekozen zich niet langer te verweren tegen de beschuldigingen van de USADA. Hij gaf de juridische strijd op na een verloren kort geding waarin hij stelde dat USADA zijn recht op een eerlijk proces had geschaad. Er zou een vendetta tegen hem worden gevoerd.

Van wie hebben wij dat eerder gehoord? Van confrère mr. A.M. Moskowitz die de Amsterdamse Deken die zijn werk deed van karaktermoord en een kruistocht heeft beschuldigd, in plaats van in de tuchtaak bescheiden maar waardig in persoon te verschijnen en als een man verweer te voeren. ■